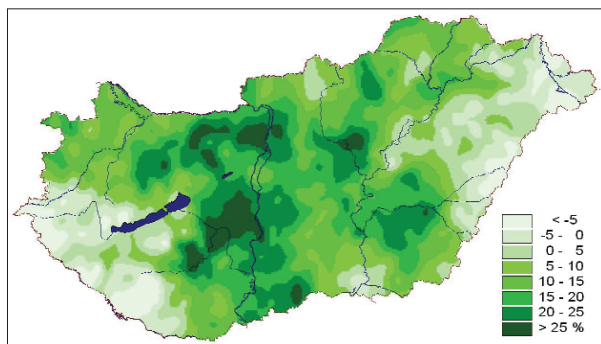

10. ábra A zivataros napok csapadékösszegének %-os aránya az évszakos összegben 2008 nyarán

11. ábra Az intenzív (1961-1990 időszak 95%-os percentilisért meghaladó) csapadékok arányának %-os változása a nyári összegben az 1976-2007 időszakban

and predictability) által ajánlott, a klímaváltozás detektálása céljából definiált klímaindex alapján. Délnyugaton és északkeleten nem változott szignifikánsan, illetve csökkent ez az arány. Egyéb, éghajlatváltozással foglalkozó tanulmányok tapasztalata szerint a nyári őszszeg is csökkent ezekben az országrészekben. A közép-

ső területeken viszont szembetűnően, több mint 20 %-kal megnőtt ez az arány. Délkelet-Magyarországon kevesebb a nyári csapadék, ugyanakkor a rövid idejű, heves esőzésekéből származó csapadék aránya helyenként negyedével megnőtt, ugyanez elmondható a Dunántúli-középhegység vonulatáról is.

Összefoglalás

Ezzel a feldolgozással az volt a célunk, hogy bemutassuk, a klimatológiai adatbázis hosszú évekre visszatekintve rendkívül gazdag a csapadékhullásra, ezen belül a zivatar megfigyelésekre vonatkozó értékes információkban. A zivatargyakorisági táblázatok, térképek bemutatása során ugyanakkor utaltunk arra, hogy a zivatark megfigyelése sűrű hálózatot, nagy körületekintést igényel. A jövőre nézve megfontolandó, hogy a villámlokalizációs hálózat és a hagyományos csapadékmérő állomások méréseit, észleléseit milyen módon lehetne egymást kiegészítő információként felhasználni a zivatar megfigyelésekhez.

Lakatos Mónika, Bella Szabolcs, Bihari Zita

Felhasznált irodalom

- IPCC (2007): *Climate Change 2007: Summary for Policymakers*
- Klein Tank, A.M.G, Konnen G.P. (2003): Trends in indices of daily temperature and precipitation extremes in Europe, 1946-99.: *J. Climate.*, 16: 3665-3680.
- Lakatos, M., Szentimrey, T., Birszki, B., Kövér, Zs., Bihari, Z., Szalai, S. (2007): Hőmérsékleti és csapadék szélsőségei vizsgálata homogénizált adatokon, Erdő és klíma V. kötet, szerk: Mátyas Csaba-Vig Péter, Nyugat-Magyarországi Egyetem, Sopron, 2007, pp. 45-56.
- Lakatos M., Bella Sz.(2008): Zivataros június <http://www.met.hu/pages/zivatar20080730.php>
- Szudár Béla (1992): Zivartartevékenység és néhány konvektív jelenség statisztikai-klimatológiai vizsgálata *Léggör* - 37. évf. 1992. 3. szám

Olvastuk

FÓKÁK SEGÍTENEK MEGFEJTENI AZ ÓCEÁN TITKAIT

Elefántfókák fejére szerelt adatgyűjtő berendezések segítségével a kutatók olyan információkhoz juthatnak a klímaváltozásról, amely más módon elérhetetlen.

A St. Andrews University tengeri emlősöket kutató részlegének műszeres csapata készítette a kisméretű adatgyűjtőket, amelyek az óceán fizikai paramétereit mérik a fókák úszása közben.

A kutatók általában műholdas felvételeket, úszó tutajokat, hajókat használnak adatgyűjtésre, de a Déli-óceán jégtakarója mindhárom módszer számára gyakorlatilag lehetetlenné teszi a megfigyelést.

„A Déli-óceán nagyon fontos pont a klímakutatásban, mert a benne lejátszódó folyamatok körforgása kulcsfontosságú a földi klíma megértésében és a hatalmas jégfelülete nagyon érzékeny a klímaváltozásra” – mondta Mike Fedak professzor az egyetem tengeri laboratóriumának munkatársa.

„A déli elefántfókák bebarangolják az egész Déli-óceánt és télen a jég alatt is mozognak, amikor a szokványos adatgyűjtők csődöt mondanak.”

A fókákra erősített szenzorok mérik a hőmérsékletet, nyomást és az óceán sótartalmát. A mérési eredményeket

műholdas kapcsolaton keresztül továbbítják, amikor a fóka feljön a felszínre. Ekkor a berendezés elküldi a fóka helyzetének koordinátáit is. Ezekből az információkból a kutatók felépítenek egy adatbázist az eddig elérhetetlen óceánrészekről – beleértve a téli jég borította területeket is – mialatt további érdekességeket tudhatnak meg a fókák életéről.

Az új adatbázis segítségével képesek követni a tengeri jég keletkezésének növekvő-csökkenő ciklusát, ami segíthet pontosítani a déli-óceáni körfolyamatok számítógépes modelljét. Az egyetlen még hiányzó, korlátozottan lefedett terület a csendes-óceáni rész, ahol nincsenek szigetek, így a fókák nem tudnak megtelepedni.

A projekt alatt már 100 fókát szereltek fel az óceánkutató szenzorokkal és az állatok rutinszerűen küldik a közel valósidejű információkat a sarki régióról.

Az adatokat automatikusan szétküldik a Meteorológiai Világszervezet telekommunikációs rendszerén keresztül a világ időjárás előrejelző központjainak, ahol beépítik őket az oceanográfiai modellekbe és hosszú távú klímaváltozási előrejelzéseket is készítenek.

Forrás: www.theengineer.co.uk
Közreadja: H. Bóna Márta